

ผลิตด้วยภูมิปัญญา เลือค่าแห่งเมล็ดพันธุ์

เมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านศาลา
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านศาลา
เมล็ดสวย จอกดี ไม่มีแดง

ภายใต้โครงการ
84 หมู่บ้านราชมวลถึสาน

ภาพ : กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านศาลา

ที่อยู่ หมู่ 3 ต.ดงใหญ่ อ.เมือง
จ.นครราชสีมา

ผู้โทรเลข
โทร.081-9991378

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าตองใหม่
อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดย

องค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราชการ ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และ ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่นและ ของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะ สำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย สามารถปรับประยุกต์ หลักธรรมคำสอน ทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคน กับสังคม และธรรมชาติได้ อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

กองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลดงใหญ่ได้เล็งเห็น ความสำคัญของ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจาก ชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูล ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษา ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ปราชญ์ท้องถิ่น ต่อไป ประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญา ท้องถิ่น หมายรวมถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้าน คิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาแก้ปัญหา เป็นทั้ง สติปัญญาและ องค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความ ครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทางดำเนิน ชีวิตในวงกว้าง ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (๒๕๔๑) ได้จำแนกไว้รวม ๑๐ สาขา คือ

๑. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะ และ เทคนิคด้าน การเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพา ตนเองในสภาวะการณ์ ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตร เป็นต้น

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จัก ประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อ เชลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้าน การบริโภคอย่าง ปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถ พึ่งตนเองทาง เศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่ม หัตถกรรม และอื่น ๆ เป็นต้น

๓. สาขากายภาพไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและ รักษาสุขภาพ ของคนใน ชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทาง ด้านสุขภาพและอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่า ของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึง ความสามารถในการบริหารจัดการ การค้าการ สะสมและ บริการกองทุนและธุรกิจในชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและ โภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความ เป็นอยู่ของสมาชิกใน ชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกัน คุณภาพชีวิต ของคนให้ เกิด ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

๗. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่าง ๆ เช่น จิต กรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทักษะศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

๘. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ทั้ง ของ องค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่น ๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้าน ระบบผู้เฒ่าผู้แก่ใน ชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขา การจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้พัฒนา และถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มี ประสิทธิภาพ

๙. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงาน เกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์และ ปรับใช้หลักธรรม คำสอนทาง ศาสนาความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้ บังเกิดผลดีต่อบุคคลและ สิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ เป็นต้น

ด้านเกษตรกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลงใหญ่

เกษตรทฤษฎีใหม่ โคก-หนอง-นาโมเดล

นางบุหลัน แก่นหมั่น หมู่ ๓ ตำบลงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ความเป็นมา

โคก-หนอง-นา โมเดล คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นผสมผสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ โคก-หนอง-นา โมเดล เป็นการทำให้ธรรมชาติจัดการตัวมันเองโดยมี มนุษย์เป็นส่วนส่งเสริมให้มันสำเร็จเร็วขึ้น อย่างเป็นระบบ

ออกแบบพื้นที่ทำเกษตรในแบบ “โคก หนอง นา โมเดล”

๑. โคก: พื้นที่สูง

– ดินที่ขุดทำหนองน้ำนั้นให้นำมาทำโคก บนโคกปลูก “ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง” ตามแนวทางพระราชดำริ

– ปลูกพืช ผัก สวนครัว เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ทำให้พออยู่ พอกิน พอใช้ พอร่มเย็น เป็นเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน ก่อนเข้าสู่ขั้นก้าวหน้า คือ ทำบุญ ทำทาน เก็บรักษา ค้ำขาย และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย

– ปลูกที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

๒. หนอง: หนองน้ำหรือแหล่งน้ำ

– ขุดหนองเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้งหรือจำเป็น และเป็นที่รับน้ำยามน้ำท่วม (หลุมขนมครก)

– ขุด “คลองไส้ไก่” หรือคลองระบายน้ำรอบพื้นที่ตามภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยขุดให้คดเคี้ยวไปตามพื้นที่ เพื่อให้ น้ำกระจายเต็มพื้นที่เพิ่มความชุ่มชื้น ลดพลังงานในการรดน้ำต้นไม้

– ทำ ฝายทดน้ำ เพื่อเก็บน้ำเข้าไว้ในพื้นที่ให้มากที่สุด โดยเฉพาะเมื่อพื้นที่โดยรอบไม่มีการกักเก็บน้ำ น้ำจะไหลลงมายังหนองน้ำ และคลองไส้ไก่ ให้ทำฝายทดน้ำเก็บไว้ใช้ยามหน้าแล้ง

– พัฒนาแหล่งน้ำในพื้นที่ ทั้งการขุดลอก หนอง คู คลอง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้ง และเพิ่มการระบายน้ำยามน้ำหลาก

๓. นา:

– พื้นที่นาให้ปลูกข้าวอินทรีย์พื้นบ้าน โดยเริ่มจากการฟื้นฟูดิน ด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ยั่งยืน คั้นชีวิตเล็กๆ หรือจุลินทรีย์กลับคืนแผ่นดินใช้การควบคุมปริมาณน้ำในนาเพื่อคุมหญ้า ทำให้ปลอดสารเคมีได้ ปลอดภัยทั้งคนปลูก คนกิน

– ยกคันนาให้มีความสูงและกว้าง เพื่อใช้เป็นที่รับน้ำยามน้ำท่วม ปลูกพืชอาหารตามคันนา

ด้านหักถกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลงใหญ่

การทำปูนปั้น

นางสาวศศิกันต์ สุขศิริ หมู่ ๑ ตำบลงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

จากความชอบศิลปะเป็นการส่วนตัว และเล็งเห็นว่าต้นไม้ลดน้อยลงทุกที อีกทั้ง ยังมีปัญหาเศรษฐกิจไม่ดี จึงได้หันมาทำอาชีพปั้นปูน ทำเป็น ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้ง กระจกต้นไม้ ฟันปูนน ทำให้มีรายได้เสริม ถือว่าเป็นทางเลือกที่ดีในการประกอบอาชีพสร้างรายได้เสริม โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้ง

วิธีการทำ มี ๖ ขั้นตอน คือ

๑. เตรียมโครงลวดขึ้นงานเพื่อเป็นที่ยึดปูนตามขนาดที่ต้องการ
๒. ผสมปูนอัตราส่วน ทรายละเอียด ๒ ส่วน ต่อปูน ๑ ส่วน
๓. เทปูนที่ผสมแล้วเพื่อเป็นพื้นกระถาง แล้วรอให้แห้ง
๔. ใส่ทรายในชิ้นงานเพื่อจะได้ขึ้นรูปได้สะดวก
๕. ฉาบปูนตามโครงลวด หนาประมาณ ๑ เซนติเมตร
๖. ฉาบปูนชั้นที่ ๒ อัตราส่วน ทรายละเอียด ๑ ส่วน ต่อปูน ๑ ส่วน และขั้นตอน สุดท้าย จากนั้นรอแห้ง แล้วลงสี ให้แสงเงา ก็จะ ได้งานปูนลายที่สวยงามเหมือนของจริง

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลงใหญ่

การทอเสื่อกก

นางบุญเลี้ยง ทองหนัก หมู่ ๑๒ ตำบลงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ความเป็นมา

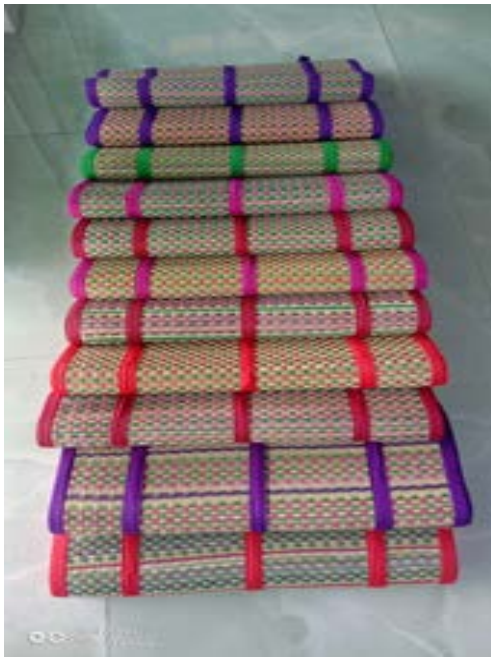
การทอเสื่อกก เป็นภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น ที่นำเอาต้นกกมาแปรสภาพให้เป็นเส้น ย้อมสี แล้วสานทอให้เป็นแผ่นผืน เพื่อนำมาใช้ปูลาดรองนั่งหรือนอน หรือทำธุรกรรมต่างๆ ตลอดจนทำพิธีกรรมทางศาสนาและความเชื่อ เสื่อกก เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีใช้กันอยู่ทั่วไปทั้งในประเทศหรือต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะต้นกกเป็นพืชธรรมชาติที่ขึ้นอยู่ทั่วทุกภูมิภาค และภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นที่นำต้นกกมาแปรสภาพก็มีลักษณะคล้ายกัน หรือได้อิทธิพลทางความคิดจากกันและกัน ทำให้เสื่อกกถูกจัดได้ว่าเป็นปัจจัยจำเป็นอย่างหนึ่ง ต่อการดำรงชีวิตของผู้คนในอดีต

ขั้นตอน/วิธีทำ

๑. นำต้นกกที่คัดแล้วมาสอยเป็นเส้นเล็ก และนำไปผึ่งแดดให้แห้ง
๒. เมื่อแห้งแล้วก็มาทำการย้อมสีตามที่ต้องการ
๓. นำเชือกในลอนสำหรับทอเสื่อมาโยงใส่ฟืมจนเสร็จ
๔. นำเส้นกกที่ย้อมสีตามจนแห้งแล้วนำมาทอเสื่อลายขิดตามต้องการ
๕. พอทอเสร็จก็ตัดแล้วหลังจากนั้นก็นำไปตากแดดเพื่อให้สีไม่ออก
๖. หลังจากนั้นก็นำมาเก็บในที่ร่ม ใช้เวลาการทำ ๑-๒ วัน

วัสดุ/อุปกรณ์

- ไม้ไผ่ติดหุ้มเสา	- ไม้ไผ่
- อัก-ฟืม	- ไม้สอด
- กก	- สีย้อมผสม
- เชือกในลอนเล็กสีเหลือง	

ด้านอุตสาหกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดงใหญ่

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวบ้านศาลา

นายองอาจ กล้าพิมาย หมู่ ๓ ตำบลดงใหญ่ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา

ความเป็นมา

ตำบลดงใหญ่ พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่มเหมาะสำหรับการเกษตรเพราะมีแหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำมูล ลำน้ำเค็ม และคลองชลประทานไหลผ่านมีโครงการชลประทานทุ่งสัมฤทธิ์ช่วยส่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร ซึ่งแหล่งน้ำดังกล่าวได้มีการกักเก็บน้ำไว้ในทางการเกษตรและอุปโภคบริโภคของราษฎรในเขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลดงใหญ่ได้ตลอดทั้งปี ลักษณะทางกายภาพของตำบลดงใหญ่ประกอบด้วยคลองส่งน้ำชลประทานและ คลองส่งน้ำเล็กหลายสาย ดินในเขตตำบลดงใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินเหนียว ดินเหนียวปนทราย และดิน ทราย มีลักษณะการกักเก็บน้ำปานกลาง ใช้ทำนา ปลุกพืชผักผลไม้ บางส่วนจะเป็นดินทรายและดินที่มีสภาพ เป็นเกลือ จึงได้นำทรัพยากรเหล่านี้ไปใช้ตำบลดงใหญ่ มีทรัพยากรเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ที่มีการนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์ การทำนาของชาวบ้านตำบลดงใหญ่ ทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย สืบทอดมายังคนรุ่นปัจจุบัน นี้อยู่ ๖ ปี การทำนาของชาวบ้านขาดการรวมกลุ่มต่างคนต่างทำ การบริหารจัดการการทำนาทำได้ยาก เกษตรกรบางคนยังใช้สารเคมีในการทำนา

ขั้นตอนเตรียมดินก่อนเพาะปลูก

๑. ไถกลบตอซังข้าว/เศษวัชพืชในนาข้าววิธีการไถอย่างพาง

- หลังการเก็บเกี่ยวข้าว ปล่อน้ำลงแช่พาง ๒ - ๓ วัน แล้วไถรถ

ไถกลบพาง หรือใช้ลู่ย่อยตอซังให้ราบกับพื้น ใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำ พด. ๒ อัตรา ๕ ลิตร/ไร่ และกากน้ำตาล ๕ กก./ไร่ ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ปล่อน้ำ พอท่วมแปลง แล้วหว่านปุ๋ยยูเรีย ๕ กก./ไร่ หมักทิ้งไว้ ๑๕ วัน แล้วจึง เตรียมดินปลูกข้าว

๒. การใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ปุ๋ยคอก

- กรณีใช้ปุ๋ยหมัก ควรใส่ในอัตรา ๑ - ๓ ตัน/ไร่ต่อปี โดยหว่านให้ทั่วแปลงขณะเตรียมดินและไถกลบทิ้งไว้ ประมาณ ๗ - ๑๕ วัน จึงปลูกข้าว

- กรณีใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ต้องใช้ปริมาณมากและติดต่อกันระยะยาว เนื่องจากมีปริมาณธาตุอาหารต่ำ แต่ช่วย ทำให้คุณสมบัติทางเคมีของดินดีขึ้น

- กรณีใช้ปุ๋ยคอก ควรใส่ในอัตรา ๕๐๐ กก./ไร่ โดยหว่านให้ทั่วแปลงแล้วไถกลบก่อนปลูกข้าว

๓. การปลูกพืชปุ๋ยสดแล้วไถกลบ ทำได้ ๓ วิธี ดังนี้

- ปลูกพร้อมกับข้าว โดยหว่านพร้อมเมล็ดพันธุ์ข้าวแห้ง อัตรา ๕ - ๑๐ กก./ไร่

- ปลูกก่อนทำนา โดยหว่านในระยะฝนแรก ช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม

- ปลูกหลังทำนา โดยหยอดเมล็ดพืชตระกูลถั่ว หรือเมล็ดพืชปุ๋ยสดลงในนาทันที

หลังเกี่ยวข้าว จากนั้นให้ไถกลบในระยะออกดอก จนถึงระยะดอกบาน

ด้านการแพทย์ไทย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลคงใหญ่

นวดแผนไทย

นางสมาน มวยหมั่น หมู่ ๔ ตำบลคงใหญ่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนการนวดแผนไทย

- ขั้นตอนการนวดแผนไทยอาจแตกต่างกันออกไปตามเทคนิคของผู้ให้บริการ และประเภทของการนวด โดยขั้นตอนหลักๆ อาจมีดังนี้

- ผู้ให้บริการอาจให้คุณเปลี่ยนเป็นชุดที่ทางสถานที่เตรียมไว้ให้ หรือบางกรณีอาจให้สวมชุดที่หลวมๆ เคลื่อนไหวสะดวกของคุณเอง
- เมื่อเปลี่ยนชุดแล้ว ผู้ให้บริการจะเตรียมเสื่อนอน หรือปูนอนไว้ให้ที่พื้น รวมถึงหมอนรองศีรษะด้วย
- ผู้ให้บริการจะค่อยๆ ยืดเหยียดส่วนต่างๆ ของร่างกายคุณโดยอาจใช้แรงกดช่วย
- ผู้ให้บริการจะใช้มือ นิ้วหัวแม่มือ ข้อศอก และหัวเข่า เพื่อกดคลึงส่วนต่างๆ ของร่างกาย

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลคงใหญ่

นวดแผนไทยลูกประคบ

นางสมพร ดับใหม่ หมู่ ๕ ตำบลคงใหญ่ อำเภอฟิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ขั้นตอนการนวดแผนไทย

๑. จัดท่าของผู้ป่วยให้เหมาะสม เช่น อาจนอนหงาย นอนคว่ำ หรือนอนตะแคง ขึ้นกับตำแหน่งที่จะทำการประคบ

๒. เมื่อลูกประคบที่อังไอน้ำร้อนดีแล้ว ผู้ประคบใช้มือจับลูกประคบให้เต็มอุ้งมือ ยกขึ้นจากปากหม้อ (แล้วเอาลูกประคบอีกลูกวางบนปากหม้อแทน) ลองใช้ลูกประคบแตะบริเวณท้องแขนของตนเอง ถ้าลูกประคบยังร้อนมาก ให้ใช้ฝ่ามืออีกข้างแตะลูกประคบแล้วใช้ฝ่ามือไปนาบบริเวณที่ต้องการประคบ เป็นการถ่ายเทความร้อนซึ่งผู้ป่วยจะรู้สึกร้อนเกินไป ให้ทำหลายๆ ครั้ง จนลูกประคบคลายความร้อนลงไปบ้างแล้ว จึงสามารถเอาลูกประคบลงไปประคบโดยตรงได้

๓. การประคบด้วยลูกประคบโดยตรงในตอนแรก ต้องทำด้วยความรวดเร็ว ไม่วางลูกประคบไว้บนผิวหนังผู้ป่วยนานๆ เพราะลูกประคบยังร้อน ผู้ป่วยยังทนความร้อนได้ไม่มาก ผู้ประคบจึงเพียงแตะลูกประคบลงบนผิวหนังแล้วยกขึ้น เลื่อนไปประคบตำแหน่งถัดไปตามแนวกล้ามเนื้อที่ทำการนวดไว้

๔. เมื่อลูกประคบคลายความร้อนลงไปอีก ผู้ประคบสามารถวางลูกประคบให้นานขึ้นได้พร้อมกับกดคลึงด้วยลูกประคบ จนลูกประคบคลายความร้อนไปมากแล้ว จึงเปลี่ยนไปใช้ลูกประคบอีกลูกซึ่งวางอังไอน้ำร้อนเตรียมพร้อมไว้แล้ว ทำการประคบซ้ำจากขั้นตอนที่ ๒-๔

๕. ในขณะที่ประคบ ควรทำการนวดสลับกับการประคบ โดยเฉพาะในตำแหน่งที่มีอาการปวดเมื่อยมาก

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลคงใหญ่

การทำน้ำหมักจุลินทรีย์จากสมุนไพร

นายสี ฝ่าพิมาย หมู่ ๙ ตำบลคงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลคงใหญ่ร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน ได้จัดอบรมหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน เรียกว่า หมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน หมอดินอาสาประจำตำบล หมอดินอาสาประจำอำเภอ และหมอดินอาสาประจำจังหวัด อาสาเข้ามาช่วยกรมพัฒนาที่ดิน ดูแลรักษาทรัพยากรของท้องถิ่น โดยปฏิบัติงานด้านการพัฒนาที่ดิน และเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินในชุมชนเคียงคู่ไปกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน บทบาทของหมอดินอาสาประจำหมู่บ้านในด้านการเผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน คือ เป็นผู้ทำการเกษตรถูก ต้องตามหลักวิชาการ พัฒนาที่ดิน เป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรข้างเคียง และสามารถให้คำแนะนำ เผยแพร่ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน ให้แก่เพื่อนบ้าน ในหมู่บ้าน เป็นผู้ช่วยหรือผู้นำในการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร เป็นอาสาสมัครเกษตรกรที่จะคอยช่วยเหลือเมื่อ

ผลงานของ นายสี ฝ่าพิมาย หมอดิน ต.คงใหญ่ ที่สามารถคิดค้นจนสามารถ นำเอาสมุนไพรไปกำจัดวัชพืช ทดแทน สารพาราควอต หลังจากที่มีการแบน ๓ สารนี้ ซึ่งจุลินทรีย์เหล่านี้ สามารถนำไปกำจัด วัชพืช ปลอดภัยกับ ธรรมชาติและมนุษย์ ซึ่งนายสี ฝ่าพิมายได้เอาความรู้จากการเป็นหมอดินมาคิดค้นลองผิดลองถูก จนเป็นจุลินทรีย์นี้ นอกจากจะมีประโยชน์แล้วยังมีต้นทุนที่ถูกชาวบ้านทั่วไปก็สามารถทำได้ ส่วนใหญ่แล้วไปตามกระแสหลัก ใช้เคมี และเป็นพืชเชิงเดี่ยว ในที่สุดก็ทำลายเรื่องสิ่งแวดล้อม เป็นผลเสียต่อสุขภาพ ตอนนี้เราต้องหันกลับมาทำตามคำสอน ของพ่อ ซึ่งพอเพียง พึ่งตนเอง และไม่ต้องพึ่งสารเคมีที่ เพราะฉะนั้นเห็น ได้มองเห็นว่าแท้จริงทางออกของประเทศ ของแผ่นดินมันอยู่ที่แผ่นดินเอง อยู่ที่ภูมิปัญญาแต่ท่านนำมาประยุกต์มาจัดการกับพวกวัชพืช พวกแมลง อะไรต่างๆที่เป็นศัตรูต่อพืชของเรา และจริงๆถูกกฎหมายตลอด

ขั้นตอนการการทำน้ำหมัก

ส่วนผสม

๑. ต้นกล้วยสับละเอียด ๓๐ กิโลกรัม
๒. น้ำสะอาด ๕๐ ลิตร
๓. กากน้ำตาล ๔ กิโลกรัม (หรือน้ำตาลทรายแดง ๒ กิโลกรัม)
๔. ยาคูลท์ ๑ ขวด
๕. ลูกแป้งข้าวหมาก ๑ ลูก
๖. ดินประสิว (โพแทสเซียมไนเตรต) ๑ กิโลกรัม
๗. ด่างทับทิม (โพแทสเซียมเปอร์แมงกาเนต) ๑ ช้อนชา
๘. น้ำหมักชีวภาพจากหน่อกล้วย (จุลินทรีย์หน่อกล้วย) ๑ ลิตร

วิธีการทำ

๑. นำต้นกล้วยมาสับให้ละเอียดเป็นชิ้นเล็กๆ
๒. ละลายน้ำตาลทรายแดงกับน้ำ ๕๐ ลิตร
๓. เติมน้ำคูลท์หรือโยเกิร์ต ตามด้วยต่างทับทิม ลงในถังน้ำหมัก
๔. จากนั้นนำดินประสิวมาทุบ ให้ละเอียดแล้วเติมลงไป
๕. เติมลูกแป้งข้าวหมากที่บดละเอียด ลงในถังคลุกเคล้าให้เข้ากัน
๖. หมักทิ้งไว้ ๗ วัน (ตั้งไว้ในที่ร่ม) แล้วจึงกรองน้ำนำไปใช้

การนำไปใช้

๑. ใช้น้ำหมักชีวภาพฯ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๕๐ ลิตร ฉีดพ่นเพื่อกำจัดหญ้า
๒. ใช้น้ำหมักชีวภาพฯ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๑๐๐ ลิตร ฉีดพ่นเพื่อกุมหญ้า

ด้านศิลปกรรม

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลดงใหญ่

หมอลำเพลงโคราช

นางมาก สรสิทธิ์ หมู่ ๑๙ ตำบลดงใหญ่ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดศรีสะเกษ

ในอดีตการเรียนรู้การแสดงเพลงโคราช ผู้ที่สนใจจะเป็นหมอลำหรือผู้แสดงเพลงโคราชจะไปฝากตัวเป็นศิษย์กับครูเพลง เพื่อให้ครูเพลงพิจารณาว่าเสียง บุคลิก และปฏิภาณไหวพริบซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเป็นหมอลำเพลงโคราช หากครูเพลงเห็นควรรับเป็นศิษย์ก็จะให้มาพำนักที่บ้านครูเพลงเพื่อฝึกหัดเป็นหมอลำ ทั้งนี้ เริ่มด้วยการยกครูหรือทำพิธีบูชาครู ในการแสดงเพลงโคราชก่อนที่จะขึ้นแสดงบนเวที หมอลำจะต้องทำการยกครู (ไหว้ครู) โดยเจ้าภาพจะต้องเตรียมขันครู (เครื่องไหว้ครู) ให้กับหมอลำ ประกอบด้วย กรวยพระ ๖ กรวย เทียน ๖ เล่ม รูป ๑๘ ดอก (กรวยละ ๓ ดอก) เงิน ๒๔ บาท ผ้าขาว ๑ ผืน ดอกไม้ ๑๒ ดอก สุราขาว ๑ ขวด บุหรี่ ๑ ซอง[๒] อนึ่ง หมอลำแต่ละท่านจะมีรูปแบบของการไหว้ครูตามความเชื่อของแต่ละสายตระกูลแตกต่างกันไป รับประทานอาหารทุกเวลา

